

Felelős szerkesztő:

Dr.
SALACZ-ELEMÉR

Szerkesztőség:

I. ker. BELICZEY-UT.

9. SZ.

SZARVASI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 120 k.

Negyedévre 30 k.

Egyes szám 2 k.

Kiadóhivatal:

I. K. BELICZEY

UT 9. SZÁM.

Laptulajdonos: a Szarvasi Kisgazdák és Földmívesek Pártköre

Felelős kiadó: Gulyás Pál.

Megjelenik minden Pénteken reggel.

Talajnemesítés.

Korok határmegyén, lelki formák és világnézetek harca idején mindig előtérbe kerül a nevelés kérdése. Két év óta az országunk szerűjét taposó, birkózó ellenfelek lihegve, véresen s haldokolva is a gyermek jövőbementő kezébe kapaszkodnak: a kommunisták is, még vérző kezüket csalogatva tarták a gyermek felé, a megszállók a tanítókat üldözik legretteggőbbben, és ma is a megzavart lelki gyermekünk a legfőbb ölelésünk, vissza akarjuk ölelni magunkévá, magyarságunk, kereszténységünk, jövőnk erős örökösévé.

És helyesen érzi a társadalom, a tömegek és a parlament, hogy az alkalmi fegyver adta hatalmi helyzet bizonytalan, az iskola veti el az új kort a fölugarolt nemzetbe, a lelkek és világnézetek milliónyi széthálózó gyökérrendszeréből sarjad az igazi új élet és új hatalom.

Akik az egész kérdést a középiskola új stoppolásu rendtartásával vélik elintézhetőnek, azok már első lépésükkel kátyuba rekedtek. Nagyobb-ról van ma szó: iskolát kell ma adni a magyar nép műveltségének, első-sorban az elhanyagolt földmivelő millióknak, akik eddig csak tehetetlen 60 százaléknyi nyerstömegét tették a magyarságnak, de akikből a nemzet gerincés, művelt keresztény osztályát kell nevelnünk.

A gimnázium — minél klasszikajabb, annál jobb, lehet — ám maradjon, a kisszámú klasszikai szakműveltségű iskolája, tiszter több van belőle, mint amennyire jövőnkben szükségünk lesz, tulsok agyondédelgetett középiskolája van a kereskedelemnek; sőt van még az iparnak is. De a magyar földmivesnek még egyetlen középiskolája sincs. Volt pár gazdasztképző földmivelési iskolánk elég rég óta, de a művelt magyar földmives középosztály létrejötté meg volt akadályozva az egész liberális kor-

szakon végig, bármennyire hívta is a magyar történelem, sürgetően dobantva-dübörgetve lábával a rosszul művelt magyar ugart.

Az Alföld falu-városai tele voltak négy, hat, sőt nyolc gimnáziumot végzett paraszttal, akik a klasszikai tudományuk csökevényével félbemaradtaknak vagy visszazüllötteknek érezték magukat, akik meddővé szikkadtak és idegenné távolodtak a tulajdon földjüktől és társadalmi osztályuktól, ahelyett, hogy a termelés és a gazdasztársadalom följavítói és öntudatosabb vezetői lettek volna. Meg kell rendelnünk mulasztásaink büntudatától, ha láttuk a kommün alatti magyar földmives népet, ezt a tapogatózó vak óriást, akinek szívében és világtalan arcán a magyar faj és keresztény világ legszentebb fájdalma vonaglott s akaratát még kidadogni sem tudta, még szószólói se akadhattak. És szándékos volt e mulasztás, hiszen mindanyiszor megtagadták még a polgári iskolák önkéntesi jogositványát is.

A kinok csoroszyájával fölhasogatott, a forradalmak ekevasával fölforogatott, a vérrel beesőzött magyar ugar jobb magot, több termelést, szakszerűen művelt földet keresztény magyar szível szerető, művelő és védő magyar polgárokat vár. A barázda nemcsak a kisgazdasorbelieket, hanem az egész magyar értelmi vezetőséget ezzel a sürgető várakozással és parancscsal küldte a parlamentbe, a nyomdagépek mellé, az előadásztalokhoz. A föld a démoszé, a magyar egészséges föld uralma csak egészséges demokrácia lehet. A mely földnek már kilencven évvel ezelőtt Széchenyije volt vezérül, annak szégyen ilyen gyöngén fejlesztett hadsereggel vivnia a barázdák harcát; már rég nemcsak jó gazdasztteknek, hanem jó gazda altisztteknek és gazdasztoknak kellene sorakozni az új törésű magyar ba ázdában. Demokratikus földmives kulturát, anyagi és szellemi talajnemesítést követel a magyar föld és követeli ennek iskoláit. Különben újra fölveri földünket a beléndek és a maszlag.

megbillent és elborzadtam a gondolatra, hogy ez a szerelem egy olyan szenvedélyes természetű férfiut, mint Rudolf, milyen romlásba dönthet.

— A Kóburg-palotában egy fényes lakomán történt. Rudolf, mint a hogy rangja megillette, az én jobboldalamon ült, hujom pedig velem szemközt. Akkoriban már sok szóbeszéd esett Bécsben Rudolf és Vecsera szerelmi viszonyáról, Stefánia nagyon szenvedett e miatt, de soha egy árva szót sem szólt róla. Én szóvá tettem a dolgot Rudolf előtt, higgadtan és kiméletesen, a mennyire csak lehetett és azt a reménységemet fejeztem ki, hogy csak kőszá beszéd az egész, a pletyka erősen tuloz. Hajlandó voltam én is még akkor szeszélynek nézni sógorom szerelmét, de hamarosan meggyőződtem a valóságról. Egy nagy udvari ebéden, a mikor sok fejedelmi vendég volt együtt, Rudolf mások szemeláttára átnyujtott nekem

Bethlen István gróf a miniszterelnök.

Megalakult az új kormány. — Az új kormány programja: keresztény, nemzeti és agrár marad.

A politikai válság megoldást nyert, a miről a Magyar Távirati Iroda a következő hivatalos közlést adta ki:

Teléki Pál gróf miniszterelnök bejelentvén a kormányzó ur őfőméltóságának az ősszminiszterium lemondását, a kormányzó ur ezt elfogadta és az új kormány megalakításával Bethlen István gróf nemzetgyűlési képviselőt bizta meg, aki azonnal folyamatba tette az új kormány megalakításához szükséges tárgyalásokat.

A tárgyalások után Bethlen gróf a kormányzó előtt jelent meg és jelentést tett a politikai helyzetről és a következő kormánylistát terjesztette kinevezésre a kormányzó elé:

Miniszterelnök: Bethlen István gróf.

Belügy: Ráday Gedeon gróf.

Külgügy: Bánffy Miklós gróf.

Földmivelésügyi miniszter: nagyatádi Szabó István.

Igazságügyminiszter: Tomcsányi Vilmos Pál dr.

Pénzügyminiszter: Hegedüs Loránt dr.

Honvédelmi miniszter: Belitska Sándor.

Vallás- és közoktatásügyi miniszter: Vass József dr.

Kereskedelemügyi miniszter: Hegyeshalmy Lajos.

Közélelmezési miniszter: Mayer János.

Népjóléti miniszter: Bernolák Nándor dr.

A kormányzó az előterjesztést elfogadta.

Bánffy Miklós belép a kisgazdapártba.

Bánffy Miklós gróf külügyminiszter — mint értesülünk — legközelebb belép a kisgazda és földmivespártba. A külügyminiszterrel együtt a pártnak őt tagja vesz részt a kormányban.

egy női arcképet. Vecsera Mária volt. Mit szólsz hozzá? — kérdezte tőlem. Ugy tettem, mintha közömbös volna rám nézve, szó nélkül visszaadtam neki az arcképet és hujomhoz, Stefánia trónörökösnéhez fordultam. De ez a jelenet meggyőzött arról, hogy Rudolf szerelme izzó és katasztrófába fogja sodorni.

— Sógorom 1889 január 30-án reggeli 6 és 7 óra között halt meg. Néhány nappal előbb meglátogatótt hujom, a mi nagyon ritkán fordult elő. Egész testében remegett, arca dult volt. Így szólt hozzám:

— Rudolf Mayerlingbe utazik és néhány napig ott marad. Nem egyedül utazik. Emlékeztem azokra a szavakra, a melyeket sógorom egy estebéden Reuss hercegnél egy-két nappal azelőtt hozzám intézett, tehát intettem nővéremet, hogy ne engedje egyedül utazni.

Folyt. köv.

Rudolf trónörökös halálának titka.

Elmondja Lujza hercegnő.

Lujza kóburgi hercegnő emlékiratainak azt a részét közli a párisi Journal, a mely a mayerlingi tragédiáról szól. Sok ismeretlen részlet van benne és végleg szertefoszlalt mindenféle kalandos verziót. A hercegné így ír:

— A gyermek születése után való nap hujom Jersey Citybe utazott, a hol hosszú ideig maradt és közben megbetegedett. Rudolf nagy megdöbbenésre értesült, hogy többé nem remélheti családjának szaporodását. Súlyos csapás volt ez ránézve és ettől az időtől kezdve tivornyázásra adta magát. Eszévesztetten ivott lakomákon, vadászatokon, mindenütt, a hol csak alkalma volt rá, hogy feledjen. Ebben az időben keresztelte utját Vecsera. Szépsége megbűvölte, én láttam mindent, tudtam, hogy lelke egyensulya

Bernolák a munkáskérdés megoldásáról,

„El kell ismerni a munkás jogait. — A népjóléti miniszter a munkásbiztosítást ki akarja terjeszteni a köztisztviselőkre és a mezőgazdasági munkásokra. — A munkásbiztosítási törvény módosítása.

A népjóléti miniszter: Bernolák Nándor dr. így fejtette ki programját.

Első dolog a közegészségügy magasabb nivóra emelése s különösen a tuberkulózis elleni küzdelem.

Fontos a gyermekvédelem kérdése, erősíteni kell a jövő generációt. Nagy becsületbeli kötelessége az államnak a rokkantokról, hadiözvegyekről és árvákról való gondoskodás. Ezek mellé jár járul a munkáskérdés. Régóta túl vagyunk azon az időn, amikor a töké volt az ur és a munka szolgált. Ma a munkás jogait el kell ismerni, a munkás érdekeit meg kell védeni s biztosítani kell annak jólétét. Nem hiszem, hogy ez a munkásság ne értse meg azt a szeretetet, amellyel iránta vagyunk, hogy csakugyan fel akarjuk emelni a legmagasabb nivóra, amelyen munkás ember csak lehet. Hiszen mindnyájan munkások vagyunk, mi tisztviselők anyagi tekintetben még elnyomottabbak, sokkal többet nélkülözök, szenvedőbbek. Valamennyiünket ki kell ragadnunk abból a helyzetből, amibe akaratlanul kerültünk bele. Nagy hálával emlékezem meg Benárd miniszter urról, aki a munkáskérdés megoldását a kezébe vette s megszüntetni kívánta azt a tüzfészkét, amivé a munkásbiztosító intézményét fejlesztették.

Egy lépéssel tovább óhajtok menni, szeretném nagyra kiterjeszteni ezt a biztosítást — és garanciám van, hogy megtehetem — az állami tisztviselőkre, közalkalmazottakra és családtagjaiknak gyógykezelésére, kórházi, szanatóriumi ellátására. Ki akarom terjeszteni a betegsegélyezés jótéteményét a mezőgazdasági munkásokra és az aggkori ellátásra.

Nem mulaszthatom el, hogy a legnagyobb hálával meg ne emlékezzem a külföldi államoknak irántunk megnyilatkozott rokonszenvéről, áldozatkészségéről és ne forduljak irinnen is a magyar társadalomhoz: értse meg, hogy mindaz, amit kidolgozni óhajtunk, társadalmi feladat is és a magyar társadalom nem veheti magára azt a szégyent, hogy az ország fájó sebeit elsősorban a külföld jótékonyága hegyesse be. Elvárom a magyar társadalom lehetősebb rétegeitől, hogy segítségére fognak sietni a szenvedőknek, a gyengéknek és elnyomottaknak.

Bernolák beszédét élénk éljenzés közben fejezte be.

A szovjetkormányt kiverték négy kormányzóságból.

Karkovban szétszórtak két vörös hadosztályt. — A doni kozákok csatlakoztak az ellenforradalomhoz.

Szovjetpárti lapok nagy megdöbbenéssel közlik, hogy a parasztek szovjetellenes lázadása egyre nagyobb területeit terjed. Voronezs és Kurszk kormányzóságok egész területéről kiverték a szovjetelek híveit. Ezek a kormányzóságok most egészen a fölkelő parasztek kezén vannak.

Karkov kormányzóságban a parasztek megtámadták a kormányzóság székvárosát s a szovjetkormány két hadosztályát, amelyet a parasztek ellen küldött, teljesen levertek, sőt hadműveleti területüktől elvágták. A doni kozákok csatlakoztak a fölkelő parasztekhoz. A szovjet lapjai beismerik, hogy a parasztek mozgalmát nagyon komolynak kell venni, annál is inkább, mert Szovjetországot legdusabb gabonatermő vidékeiktől fosztotta meg.

Csongra Magyarország nem ország, Egész Magyarország Magyarország.

A hadikölcsönök 1919. évi kamatai.

Három százalékkal kifizetik.

A nemzetgyűlés pénzügyi bizottságában az államadósságok tételénél Hegedűs Loránt pénzügyminiszter kijelentette, hogy jelenleg csupán annak kimodását kéli, hogy felhatalmaztatik az 1919-ről elmaradt államadóssági kamatoknak három százalékos alapon való kifizetésére.

Az államadósságról szóló törvényjavaslat később lesz tárgyalandó. A maga részéről hajlandó lesz, amennyiben az állam pénzügyi helyzete megengedi, olyan megoldást találni, mely mellett mindazok, akik eredetileg jegyezték hadikölcsönt, ne járjanak rosszabbul, mint a záloglevelek tulajdonosai.

Pártélet**Képviselőnk Örményzugban.**

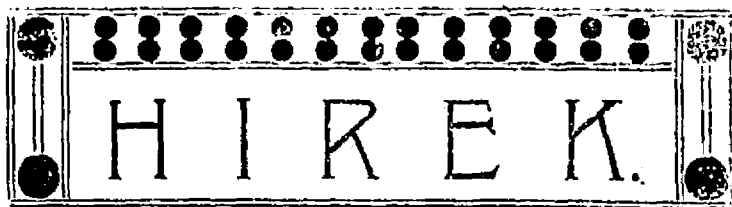
Borgulya Pál nemzetgyűlési képviselőnk, aki a múlt héten szentadrási és öcsödi választóit látogatta meg, vasárnap a Szarvastól távol eső VI. kerületbeli választóit kereste fel, hogy őket is tájékoztassa a politikai helyzetről. A képviselőt a párt részéről Sinkovics János választmányi alelnök és dr. Salacz Elemér pártügyész kísérték ki.

A képviselőt rendkívül szép és meleg fogadtatásban részesítették örményzugi választói, akik részéről a kerület határán Janurik János üdvözölte. Innen lovasbandérium által vezetett és hosszú kocsisor által kísért menetben zeneszó mellett vonult a képviselő a gyűlés színhelye felé, miközben a menethez fehérruhás lányok csatlakoztak.

Az olvasókör udvarán folyt le a gyűlés, amelyet az olvasókör elnöke Podani János nyitott meg. Utána Borgulya Pál képviselő mondotta el zajos helyesléssel és sűrű éljenzéssel kísért beszámolóját, amelynek elhangzása után Borgulya Anna üdvözlő beszéd kíséretében virágcsokrot nyújtott át a képviselőnek. A hallgatóság ezután zenekísérei mellett a Hymnust énekelte el. Végezetül Sinkovics János, a szarvasi Falu-szövetség elnöke, ösmertette a szövetség célját, amely után Janurik András olvasókör alelnöke lelkes záró beszéd kíséretében átadta az eddig általa őrzött lobogót a kerületnek.

A szép ünnepség után az olvasókör udvarán felállított, nemzetiszínű zászlókkal díszített sátorban társasbéd volt, amelynek folyamán Podani, János a kormányzó ur öfóméltóságára, dr. Salacz Elemér az örményzugiakra, Borgulya Pál képviselő nagyatádi Szabó István pártvezérre, Janurik János a képviselőre mondtak pohárköszöntőket.

Asztalbontás után a fiatalság táncre keredett, amely a késő éjjeli órákig tartott.

— **Előfizetőinket** felkérjük, hogy az előfizetési díjakat lapunk nyomdájában Kovács Mihály üzletvezetőnél sziveskedjenek fizetni. Hirdetések ugyancsak ő nála adandók fel.

— **Halálozások.** Gonda János 30 éves géplakatos hosszas szenvedés után e hó 16-án elhunyt. — Özv. Simkovicz Pálné elhunyt. Temetése f. hó 20-án ment végbe.

— **Új lap.** A szarvasi evangélikus szövetség „Evangélikus Sion” címen vallás-erkölcsei lapot indít. Az új lap két hetenként jelenik meg: A lap felelős szerkesztője dr. Tóth Pál orvos. Az első szám e hó 29-én lát napvilágot. Egyes szám ára 2 korona.

— **Vallásos estét** rendezett az ev. szövetség a múlt vasárnap a főgimnázium tornacsarnokában dr. Luther Márton wormsi fellépésének 400 éves évfordulóján. A vallásos est úgy erkölcsileg, mint anyagilag fényesen sikerült.

— **Esőzés.** Végül 40 napi szárazság után vasárnap folyamán megeredtek az ég csatornái s üdítő eső megpermetezte a kiszáradt földet. A jó isten kegyelme megkönnyült rajtunk — nem hagytott el végkép. Az eső ép jókor jött s remélhető, hogy többet is kapunk belőle. Az esőzés országos volt.

— **A szarvasi m. kir. posta és távirda hivatalától.** A postai feladásra kerülő értéklevelemben, érték, kézi, betét és postacsomagokban illetőleg küldeményekben írásbeli közleményt vagy sajtóterméket elhelyezni nem szabad. Postai szállító levelek és utalványok szelvényére és egyéb kísérő iratokra magán közleményt írni tilos. Közönséges postai csomagokban sajtóterméket csak akkor szabad feladni, ha az tartalomként fel van tüntetve. A feladandó értéklevelek nyitva hozandók a postára, hol a felvevő postai alkalmazott által megvizsgálattik s ha rendben van, a feladóval az általa hozott pecsétnyomóval és pecsétviasszal állandó felügyelet és ellenőrzés mellett lezáratik. A postahivatalnak joga van bármely feladásra hozott vagy érkezett pénzes és közönséges csomagnak a közöltek értelmében az érdekeltek jelenlétében csomagtartalmát megvizsgálni.

— **Társasvacsora a „Központban”.** Folyó hó 16-án, szombaton este a tanfolyamot végzett csendőrök a „Központ” éttermében társasvacsorát rendeztek, ahol megjelent az oktató-százados is, ki a vizsgát tett alisztek mindegyikével a legbarátságosabban elszórakozott. Ugy a százados, mint az alisztek a legnagyobb meglepetésüknek adtak kifejezést Ópauszkyéknak a kiszolgálásért. A társaság a reggeli órákig maradt együtt a legvigabb hangulatban.

— **Esküvők.** Arnóczky István Zima Juliskával, Tomasovszky István Arnóczky Jucikával, Litauszky János Arnóczky Mariskával folyó hó 28-án d. u. 5 órakor az ág, hitv. ev. ó-templomban tartják esküvőjüket.

— **A dánok Magyarországról.** A dánok magyarok iránti rokonszenve imponzáns módon nyilatkozott meg március 15-én Koppenhágában. Magyar nyelven játszották a szindarabokat. Egyetlen dán nyelvű előadás volt, amelyen a koppenhágai kereskedelmi és mezőgazdasági kamara egyik tagja tartott előadást Magyarországról és annak fellendülésére hivatott gazdasági jövőjéről. A szónok elmondotta, hogy Magyarország épen olyan helyzetben van, mint volt Dánia 1894 után és Magyarország ugyancsak mezőgazdasági modernizálásával juthat a Dániához hasonló gazdasági jóléthez. Az előadás nagy hatást keltett és dán pénzügyi körökben hajlandóság mutatkozik arra, hogy Magyarországon hatalmas mezőgazdasági, ipari és majorsági üzemek létesítésére vállalkozzanak.

— **A közalkalmazottak nem fizetnek lakásadót.** A pénzügyi bizottság szombaton tartott ülésén közel két óráig tartó vita után elhatározta, hogy a köztisztviselőket a lakásadó alól mentesíti.

— **Leszállás ejtőernyővel hét-ezer méter magasról.** Newyorkból táviratozzák: Hamilton amerikai repülő 7300 méter magasságban repülőgépből ejtőernyővel kiugrott és simán földet ért.

— **Olosóbb lett a nyersbőr.** A budapesti vágóhidon a nyersbőr ára újra esett Magyar és nehéz tarkabőrért 35—40, borjubőrért 70—80 koronát fizettek.

— **80 százalékra kell kiörölni a búzát.** Az 1920—21-iki termésében közfogyasztás céljára szolgáló termények földolgozását és az örlemények földolgozását és az örlemények árát újból szabályozza egy minisztertanácsi rendelet. Eszerint a két százaléknál nem több idegen anyagot tartalmazó 75 kilogramm súlyminőségű búzát 80 százalékra kell kiörölni és ebből egységes fehérlisztet 30 százalék erejéig, egységes kenyérlisztet 50 százalék erejéig szabad előállítani. Buzából, rozsból, kétszeresből takarmánylisztet előállítani tilos. A buza hektoliter súlyának, illetőleg az idegen anyagoknak az alaptípustól eltérő mennyiségű esetén fél kilogrammal több, illetve kevesebb fehérlisztet szabad előállítani. A hatvankét kilogramm hektoliter súlyu árpából tizenkét százalék egységes fehérlisztet, ötvenhárom százalék kenyérlisztet, tehát összesen hatvanöt százalék lisztet kell kiörölni. Az egységes fehérliszt árát a közvetlen fogyasztásra szolgáló forgalmon kívül métermázsánként 1600 K-ban állapították meg.

— **Mit várnak a kisczardák?** A kisczardák hivatalos lapja „A Kisczarda” ezen a címen érdekes cikket írt arról, mit követelnek az új közlélmzési minisztertől? Kivánják:

1. A gabona azonnal való szabadforgalmát a belföldön.

2. Az őrleési korlátozások megszüntetését, a szabad őrleést minden malomban.

3. Az igazi szegények összeírását és az ezek ellátásáról való gondoskodást.

4. A szegények gabonaszükségletének a szabadforgalomban való beszerzését és olcsóbb áron való szétosztását.

4. A kenyéradó kivetését az így mutatkozó árkülönbözet fedezésére.

— **Irtsuk a szarkákat és varjukat.** A földművelésügyi miniszterium ismételt felhívja a gazdaközönség figyelmét a kártékony varjuk és szarkák elszaporodásának megállítására. A pusztításhoz szükséges mérgek a községi előljáróság útján szerezhetők be.

— **Az Alföld erdősitése.** A földművelésügyi miniszter felhívást intézett az Alföld gazdaközönségéhez, amelyben rámutat az Alföld fásításának nemzetgazdasági jelentőségére. Arra kéri a gazdákat, hogy a művelésre nem alkalmas földeket, árterületeket, utakat és a tanyák környékét fásítsák be. Az erdészeti kirendeltségek mindenütt a gazdák rendelkezésére állanak.

— **Végzetes mezei egérjárás előtt állunk.** Késő ősszel sok volt az országban a mezei pocok, mivel télen sem fagy, sem nedvesség nem volt, tavaszra a korai őszi vetésben sok mezei egér maradt. A beérkezett jelentésekből megállapítható, hogy katasztrális holdankint 30—40 egérlyuk is van, ami azt jelenti, hogy június-júliusban 60—100 négyzetöglés lerágott, üres szétrük lesznek és elpusztulhatnak aratás előtt egész táblák kalászosostul, szalmástul. Ilyen nagy mezei egérjárás — mint a G. T. jelenti — 1912 nyarán volt. Illetékes helyről most figyelmeztetik a gazdaközönséget, hogy öntsék ki az egereket vagy kátránnyal pusztítsák el őket, mert később a térdigérő kalászosban a pusztítás lehetetlen lesz.

— **Hetvenhét millió Japán lakossága.** Tokióból írják: Az 1920. október 1-én megtartott népszámlálás szerint Japán lakosságának száma jelenleg meghaladja a hetvenhétmilliót.

— **Május 11-én üstökös kereszteti a föld pályáját.** Londonból jelentik: A greewich-i csillagvizsgáló közli, hogy e hó 10-én újra felfedezték a Pons Binnecke nevű üstökösöt. Az üstökös körülbelül május 11-én, a földet 10 nappal megelőzve fogja a föld pályáját keresztelni. Összeütközés veszélye nem forog fenn.

— **Segítség a köztisztviselőknek.** Emlékeztetés, hogy Hegedüs Loránt pénzügyminiszter husvétii ajándékul az állami tisztviselőknek, nyugdíjasoknak és özvegyeknek rendkívüli segítséget ígért. Ez a segély ha kissé megkésve is, de megérkezett és a miniszterelnök rendelete értelmében életbe lép. Havi 2000-tól 200⁰ koronáig váltakozó segélyt kap minden tényleges szolgálatban lévő tisztviselő, alkalmazott, nyugdíjas, özvegy és szülőtlén árva. A rendkívüli segélyt havi előleges részletekben, bélyegtelen nyugtára kapják meg az arra jogosultak.

— **Mennyi gyárunk maradt?** Hazánk területének elrablása folytán az ipar-telepek és gyárak dolgában is lerongyolódtunk. Jelenleg Csonka-Magyarországon a dohánygyárakon kívül 213 vas- és fém, 121 fa, 162 agyag, 15 cement, 13 üveg, 85 textil, 22 papír, 50 sokszorosító, 27 bőripari, 582 élelmezési és 16 vegyszertéri ipari gyártelep van. Természetesen hiába van gyártelepünk, ha tüzező nyersanyaghiány azok működését megakadályozza és termelésünk a most szinte megközelíthetetlen külföldi és volt magyarországi anyagok miatt pang.

— **Magyarország hadikölcsöntartozása.** Értesülésünk szerint összesen legfeljebb 85—9 milliárd lesz a mai Magyarország egész hadikölcsöntartozása. Körülbelül ennyire számítottak is illetékes helyen, úgy hogy a nosztrifikálás befejezése után nem lesz több az ország hadikölcsöntartozása, mint amennyit előre kikalkuláltak.

Darida Samu és György
kocsigyártók

SZARVASON, Deák Ferenc-u. 434.

Elvállalunk mindennemű igás kocsik, szekerek készítését és javítását, ugyancsak minden néven nevezendő féderes kocsik (hintók) készítését, átalakítását és javítását pontos kivitelben mérsékelt árért. — Egy jó munkás **kovács segéd** azonnal felvétetik. 2—13

Törölve

**K e z é b e n v a n a
h ó d í t á s f e g y v e r e :**

a s z é p s é g,

H a v e s z e g y d o b o z v a l ó d i

DIANA-PUDERT

Gyártja: a Diana Kereskedelmi R.-T.

Budapest, V., Nádor-utca 30.

Egyház. Iskola.

* **Vallásos és ismeretterjesztő előadásokat** tartott az ev. szövetség most vasárnap a tanyákon is. Az ezüstszüli iskolában d. u. 3 órától, az ó-szüliökben 5 órától volt egy-egy órányi épületes áhitatuk az ott összegyűlték százainak. Ifjak és öregek, nők és férfiak gyönyörködtek iskolás gyermekek szavalataiban, kéfhangu kar énekében, különösen pedig a tanítónőképző 2—2 négyesólamu énekében, melyet 16 növendék énekeltek szokott szabatsággal Supper Frigyes tanár szakavatott vezetése mellett. Rohoska Lajos és Melis Mihály tanítók nagy buzgósággal hozták össze az iskolai számokat, melyek a hallgatóságot nem egyszer könnyekig meghatották. Mindkét helyen Bartos Pál lelkész, szövetségi ügyvezető alelnök mondott lelkesítő és építő alkalmi beszédet, vonatkozással a wormszi nagy nap eseményeire is, Jánovszky György ismeretterjesztő okososztályi titkár pedig tanulságos dolgokat olvasott fel az üstökösökről és a levegőről, Jancsó VIII. osztályos főgimn. tanuló mindkét helyen igen szép hatással szavalt építő tartalmu költeményeket. Az ünnepélyek végén Sasskó Soma főgimn. h. igazgató a szövetség nevében szegény özvegyek, árvák tanulók között összesen 900 koronát osztott ki közvetlen testvéries szavak kíséretében. Offertoriumból, mely 1/4 részben a szövetség, 3/4 részben a körüli harangalapra tartatott az ezüstszüliökben 133 K, az ó-szüliökben 108 K bevétel volt. Ugy a szereplők, mint a hallgatóság egy értékes délután felejthetetlen emlékeivel gazdagodtak. Kocsikat 5 áldozatkész egyháztagnak adott, kiknek a szövetség e helyen hálásan köszöni szíves készségüket. Vannak tehát még munkásai a köznek és a szépnek, jónak, léleknevesítőnek!

* **Ismétlőiskolai vizsgák.** A községi ismétlőiskolákban — úgy bent, mint kint — az évről vizsgák e hó 24-én, azaz vasárnap délután lesznek megtartva.

* **Ipariskolai értesítés.** A községi iparos tanonciskola igazgatója ezúton értesíti a tanonctartó iparosokat, hogy az iparoság érdekeire való tekintettel a szerda d. u. 1—4-ig tartott rajzórák ezentúl a tanév befejeztéig szerda d. u. 3—6-ig tartatnak. A szabó szakrajz tanórái ezentúl is szombat d. u. 1—4-ig lesznek, amennyiben más időben a tantermek másra foglaltak.

* **Körlevél.** Békésvármegye kir. tanfelügyelőjétől 1323—921. számú. Valamennyi polgári és elemi iskolai tanítónak, tanítónőnek, valamennyi óvónőnek. A Területvédő Liga Magyarország területi épségéért folytatott küzdelmében beleakarja vonni az egész magyar társadalmat rang, osztály és felekezeti különbség nélkül. Ezért egy országos szervezetet létesített, mely immár az egész Csonka-Magyarországot behálózza és további célja az, hogy ez a szervezet minél nagyobb minél egységesebb, cselekvőbb és minél mozgékonyabb legyen. A Területvédő Ligát ezen hazafias törekvésében, minden igaz magyar embernek támogatnia erkölcsi kötelessége, miért is felkérem Békés- és Aradvármegye hatóságom alá tartozó valamennyi tanintézetének vezetőit, tanerőit, hogy a Liga működését aktív részvétellel elősegíteni, felhívásainak eleget tenni, a gyűlésekről, taggyűlésekről gondoskodni, különösképpen pedig az ifju nemzedéket az országunk régi területének visszaszerzésére irányuló minden mozgalomról értelmi fejlettségükhöz mérten felvilágosítani sziveskedjenek. Gyula, 1921. márc. 15. Mikler, kir. tanfelügyelő.

Ipar. kereskedelem.

Dr. Bernát István előadása a mezőgazdaság és kereskedelem harmóniájáról. Bernát István erről a tárgyról tartott előadásában rámutatott arra a tényre, hogy ma a lelki családi és gazdasági ellentétek korában, mennyire szükséges a kiegyenlítő tényezők, a nyugalmat és megértést előmozdító közös érdekek fölkarolása. Az életküzdelemnek az ellentétes érdekek közt nem szabad odafajlítani, hogy a társadalmi békének és a gazdasági élet rendjének fölrobbantását idézze elő. Vázolja az agrártörekvések történetét, rámutat arra, hogy ezek mindig csak az egyoldalúság, a tulkapások és visszaélések ellen irányultak. A mezőgazdaság, ipar és kereskedelem egymásra vannak utalva, egymás nélkül nem is élhetnek. Ezért szükséges a kölcsönös megbecsülés, a jogos érdekek méltánylása. Ezt elérhetik, ha előttük végső cél gyanánt a nemzeti érdekek és nem a pénz korlátlan uralmának biztosítása lebeg.

A kereskedők és a vagyonváltáság. Az árukészletek vagyonváltásága ügyében nagygyűlést tartottak a budapesti kereskedők és iparosok. Kérni fogják a pénzügyminisztert, hogy tekintettel az áruk értékének átlag 40—50%-os csökkenésére, a levonást is ennek megfelelően állapítsa meg, továbbá, hogy a váltáságösszeg 200000 K-ig terjedő árukészletnél 5% legyen, ezen túl 500000 K-ig 10% és csak az ezt meghaladó nagyobb árukészletnél legyen 15% a kulcs. Az adót öt évi részletben lehessen fizetni s az adókvétést pedig e célból létesítendő autonóm bizottságokra ruházzák. A budapesti kereskedők indítványával természetesen a vidékiek is egyetértenek.

Az iparfelügyeletről. Az iparfelügyelet, melyet ma is a régebben fennálló törvények és rendeletek szabályoznak, a változott viszonyokra való tekintettel már sok kívánni valót hagy hátra, céljának nem felel meg, alapos revízióra szorult. Illetékes helyről nyert értesülésünk szerint az irányadó körök most foglalkoznak ezzel a kérdéssel s az ipar felügyeletet sokkal szélesebb és modernbb alapokra akarják fektetni. Szó van arról, hogy a nagy és kispár, valamint a háziipar fogalmát élesen elhatárolják s az iparfelügyeletet a kispárra is kiterjesszék. Az iparfejlesztés tekintetében különösen figyelmet fognak fordítani a kis és háziipar fejlesztésére, főleg a textiliparra. Mindazokat a munkásvédelmi és szociális intézkedéseket, melyek a nagyiparnál fennállanak, a kispárra is kiterjesztik s jelenlékenyen kibővítik. Az iparfelügyelet munka és jogkörét pedig újból megállapítják. Tekintettel a kérdés rendkívüli nagy fontosságára, végleges döntés csak a tavasz végére várható, ma még csak az előmunkálatok folynak.

Eladó 3 drb. Behán-féle szabadalmavolt „Diadal” terményrosta. Értékeznit lehet IV. ker. 91. szám alatt.

Regényosarnok.

A granadai rózsá.

Írta: Jean Rameau

(15)

Ides Márton... szólott halk hangon...
Lázár... könyökére támaszkodva fölemelkedett...
— Márton... ismételte elfojtott hangon...
hirtelen föállott, mivel hallani vélte, az ökorpanasz...
Nem engedem, hogy megöljenek! —
kiáltott és szorosabban összehúzta derekán a bőrvet...

Eddig mint szerény novicius volt, engedelmés és alázatos mindenben; de most fellázadt a ránkényszerülő zárdai szabály ellen. A megpróbáltatás túlságosan nehéz volt az érző szívének s nem tudott higgadtan megmaradni egy ilyen kegyetlenséggel szemben.

Zokogott az éj csendjében. De egyszerre csak valami szilárdabb érzés kerekedett felül benne, hasonló ahhoz, mely arra bírta, hogy a láthatatlan énekesnő után, a mártírboború körülnézett. A széles, hálótérben mely csendű honolt. Elésgigazva a önkínzástól és a nehéz mezei munkától, a trappisták, melyen aludtak, mint rendszeren minden éjjel. Lázár kezébe vette cipőit és halkán, lábujjhegyen ment végig a földön heverők sorai közt. Kifirta a folyosóra, lement a lépcsőn, kinyitott néhány ajtót és az udvarra ért. Aztán hátra fordított a portás szobájának, mely a klástrom éjszakai részén feküdt és a kertben végig abba az irányba sietett, amelyben Montségur feküdt.

Néhány pillanat múlva elérte a falig, mely a zárdá egész területét körülzárta. Mivel azt hitte, hogy a falon túl folyam van, követtyett föl a földről és átbobta a falon. Nem hallott semmiféle locsogást és most már tudta, hogy veszély nélkül mászhat a falon át.

Először is cipőit dopta abba az irányba, amerre az imént a kő repült, aztán felgyűrte derékig csuháját és fölmászott az ódon fal kiálló kövein. Ez nem volt épen nehéz, mert lába mindenütt támaszra talált, keze pedig belekapaszkodott a falból kinövő gyökerekbe. De annál veszedelmesebb volt az út lefelé, mikor már fölért a fal legmagasabb pontjára. Innen már csak hatalmas ugrás mozdíthatta elő szökését és Lázár néhány másodpercig a földön hevert az ugrás után. Nem birt fölkelni.

Hanem aztán újból úgy tetszett neki, mintha Márton segélykérő bögsését hallaná és ez új erőt adott neki. Felhuzta cipőit és nekiindult a sötét éjszákának.

Hatalmas fölöndülés fogta el, mikor ismét felélt a vidékei, egy egészen új világban találta magát, ő, aki hét esztendő óta ugyanazon a szűk területen élt és akinek tekintete már megszokta az egyforma látóhatárt.

A sötétben tiz lépésnyire sem tudta megkülönböztetni az egyes tárgyakat. Néha balra, mintha folyó viznek mormolását hallaná, a melynek habjai valamibe ütköznek, tántorgó hid oszlopai. És csakugyan, amint a fal hosszában kanyarodó ösvényt követte, csakhamar eljutott egy kis fahídhöz, mely a folyamon átvezetett.

Folyt. köv.

Szikvizgyár áthelyezése!

Az Együtt Szikvizgyár...
Az eddigi helyiségéből a Kalmár-féle...
Vitalis János kereskedő házába. 5-5

Az Országos Kisgazdapárt és a Magyarországi Kisbirtokos szövetség által 1918-ban alapított

Kisbirtokosok Biztosító Intézete

Tiszántuli működését megkezdte, és így Szarvason is kerületi képviselőket állított fel *Tűz-, jeg- és népeletbiztosítások* a legolcsóbb díjak mellett köthetők.

Kisgazdáknak külön 20 százalékos díjkedvezmény

A szarvasi járás képviselőjével **Lévay Balázs** ur, lakik III. ker. Vak-utca 184. sz. alatt, lett megbízva, ki készséggel szolgál felvilágosítással. *Ugyanott részvények is jegyezhetők.*

Hirdetmény

Szarvas nagyközség előjárósága közhírré teszi, hogy az 1921. évi május hóra szóló hatósági lisztosztás a következő napokon fog eszközöltetni.

Április hó 26-án, azaz kedden a tanyai kerületekben lakók részére.

Április hó 27-én, azaz szerdán a IV. kerület és a krakóban lakók részére.

Április hó 28-án, azaz csütörtökön a belső III. ker. lakók részére.

Április 29-én, azaz pénteken a belső II. ker. lakók részére.

Április 30-án, azaz pénteken az I. ker. (belső) lakók részére.

1921. évi május hó 1-én az elmaradtak és azok részére lesz az osztás, akik ekkor válnak ellátatlanokká és még nem kapták ki jegyeiket.

Jegyek a fentemlített napokon délelőtt 8—12-ig a Közellátási Hivatalban fognak osztatni. Aki a meghatározott napokon nem jelenik meg, arról az fog vélelmezetni, hogy el van látva és a későbbi jelentkezés esetén neki a lisztjegy ki nem adatik.

Figyelméztetjük a közönséget, hogy csakis azok vegyék igénybe a lisztet, akik tényleg rá vannak szorulva, mert akikről az ellenőrzés során kiderül, hogy jogtalanul szedték az a legszigorúbban fog büntettetni. Felhívjuk a lakosságot, hogy a családban előforduló mindennemű változást (elhatalozást, eltávozást) felelősség mellett azonnal a változás megtörténtekor jelentse be.

Szarvas, 1921. április hó 15-én.

Közellátási hivatal: **Biki**, jegyző.

Hirdetmény.

Szarvas község előjárósága publicitívál hívta fel a lakosság figyelmét, hogy az Erzsébet-igéret látogató közönség ott minden rongálástól és kártevéstől tartózkodjék. Ezután felkérjük a ligetet látogató és természetbarát lakosokat, hogy az előjáróságot fenti törekvésében hathatósan támogassanak sziveskedjenek azzal, hogy mindennemű kártételeket megakadályozni töreksszenek, a tudomásukra jutott eseteket az előjáróságnak megtorlás végett bejelentik.

Előjáróság.

Saját termésű olcsó és jó bor nagyban kapható Réthy Vilmos szőlőbirtokosnál. Tavalyi termés. Kétszer fejlett, **literenként 29 K-ért** házhoz szállítva, Legkisebb mennyiség 50 liter. Ugyanott hegyezett és impregnált 130—160 **Szőlőkaró** is kapható cm. hosszú darabonként 5 és 7 koronáért. Rendelések Réthy ecetgyárában a beérkezés sorrendje szerint azonnal elintéztetnek. 1-3

Hirdetmény.

Értesitem az utazó közönséget, hogy folyó hó 23-tól kezdve a szombati személyvonatokra fennálló korlátozás megszűnt. E naptól kezdve tehát Budapest—Békéscsaba között a 613, 614, 617. és 618. számú, Mezőtúr—Szarvas között a 4604 és 4603. számú személyszállító vonatok a szombati napokon is közlekednek. Szarvas, 1921. április 15.

LISZKA, felügyelő.

Lapunk árúsító helyei

Nagy Sándor könyvkereskedése, Nagy-tőzsde, Piaci bódé, Általános fogyasztási szövetkezet, Vitalis János vegyes kereskedése, Blaskó Jenő vegyes kereskedése, Holub István vegyes kereskedése, Baán Béla vegyes kereskedése, Községi fogyasztási szövetkezet, Pártkör. Tulok Jenő könyvkereskedése, Véber István dohánytőzsdeje.

Fiók lapelárúsítónak

Jó fizetéssel felvétetnek a „Szarvasi Újság” kiadóhivatalában.

Jó magaviseletű fiu tanoncnak felvétetik

Brachna Lajos cukrásznál. 3-3

Dr. Flesch-féle

Skaboform - kenőcs

ujból kapható!

Leghamarabb megszünteti:

Viszketegséget

sömört, ótvart, rühességet.

Nem piszkít, szagtalan, nappal is használható.

15, 25 és 40 K-ás dobozokban.

Bedörzsölés utánra való

Skaboform-puder 9 korona.

Kén- és kátrányszappan 22 K.

Kapható minden gyógyszer-tárban.

Főraktár Török József r.-t. Budapest,

VI. Király-utca 12.

RÓMER PÁL

asztalos és temetkezési vállalkozó

SZARVAS.

I. ker. Deák Ferencz-utca 87 sz.

Eladó egy magyar állami cséplő garnitúra teljes felszereléssel Békésszentandrás Szilágyi Istvánnál. 2-2

Eladó ház III. ker. 317. sz. alatti ház eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál Melis János szabó, III. ker. 80. szám. 10-10

Egy gazdasági ponyva eladó. Cím a kiadóhivatalnál megtehető.